

Отримали лист від податківців про незареєстровану підприємницьку діяльність? Як діяти

За ч. 1 ст. 164 КУпАП відповідальність настає, якщо особа здійснює господарську діяльність (виробництво, реалізацію товарів, виконання робіт чи надання послуг) **без державної реєстрації** як ФОП чи без подання повідомлення про початок діяльності (якщо це потрібно). Законодавство вимагає, щоб така діяльність мала ознаки підприємництва: **безпосередність, систематичність та мету отримання прибутку**. Систематичність тлумачиться як не менше трьох повторень діяльності протягом року (див. п. 2, 4 Постанови Пленуму ВСУ № 3/2003). Якщо ж продажі були одиничними і не свідчать про регулярний збут товарів задля прибутку, то ознаки підприємницької діяльності відсутні. Крім того, суди звертають увагу: доказова база повинна підтверджувати наявність усіх складових правопорушення. Усі сумніви щодо доказів тлумачаться на користь особи.

Приклад 1. Продаж товару через Інтернет та отримання оплати на власну карту (Київ, 2024)

У Постанові Шевченківського районного суду м. Києва (№761/23276/24 Провадження № 3/761/5592/2024) розглянуто справу особи, яка продала через Інтернет товар та отримала оплату на власну карту. Показово, що **контрольну закупку здійснила працівниця податкового органу** (хоча про це в Постанові не йшлося).

Результат. Суд прийшов до висновку, що провадження в справі про адміністративне правопорушення підлягає закриттю у зв'язку з відсутністю складу адміністративного правопорушення. У справі про адміністративне правопорушення відсутні належні та допустимі докази на підтвердження факту систематичності продажу товарів з боку особи.

Приклад 2. «Лаванда-бомбочки» на OLX (Київ, 2025)

У Постанові Деснянського райсуду м. Києва від 14.01.2025 (спр. № 754/17519/24) розглянуто справу фізособи, яка продала **одну бомбочку для ванни** (виготовлену власноруч) через сайт OLX. За протоколом вона нібито провадила торгівлю без реєстрації (ч. 1 ст. 164 КУпАП). На суді обвинувачена заперечила проти протоколу, пояснивши, що це була поодинокі подія: вона зробила партію виробів для благодійного ярмарку і залишок – одну бомбочку – вирішила продати лише через особисті потреби.

Суд ретельно проаналізував докази. Було встановлено, що є **лише** протокол, декілька скріншотів оголошення, дві платіжні інструкції на суму 100 грн та відомості, що особа не зареєстрована ФОП. Водночас суд наголосив, що для кваліфікації за ст. 164 необхідна **систематична, комерційна діяльність** (тобто не менше трьох продажів на рік з метою прибутку). У матеріалах справи відсутні докази систематичності: протокол не містив інформації про будь-які інші продажі, а наявні скріншоти та платіжні інструкції були поодинокими. Суд також вказав, що сумніви щодо повноти доведення слід тлумачити на користь підозрюваної (ст. 62 Конституції, ст. 9 і 251 КУпАП).

Результат. Суд дійшов висновку, що вина особи у вчиненні правопорушення не доведена, оскільки бракує обов'язкових ознак господарської (підприємницької) діяльності. Провадження за ч. 1 ст. 164 КУпАП було **закрито** (немає складу правопорушення).

Приклад 2. Незареєстроване таксі (Хмельниччина, 2019)

У іншому випадку (Провадження № 33/4820/119/19 Справа № 676/448/19) приватний перевізник (власник автівки) фігурував у справі про діяльність без реєстрації (ч. 1 ст. 164). Після рішення суду першої інстанції про штраф 34 000 грн з **конфіскацією авто** Хмельницький апеляційний суд **скасував** цю постанову. Захист обґрунтував, що протокол складався **без достатніх доказів**: в матеріалах не було свідків, фотознімки зроблені без прив'язки до часу/місця, а всі твердження інспектора залишилися непідтвердженими. Суд апеляції погодився з цим: у матеріалах справи взагалі не наведено жодних даних про надання перевезень за оплату (не зафіксовано осіб чи сум грошей), отже немає ознак господарської діяльності.

Результат. Апеляційний суд задовольнив скаргу і **закрив провадження** через відсутність складу правопорушення. Як відзначено у рішенні, без належних і допустимих доказів про систематичність і корисність діяльності (тут – надання послуг таксі) провину особи встановити неможливо.

Основні правові висновки для захисту

Аналіз наведених рішень дозволяє сформулювати ключові аргументи для захисту у таких справах:

- **Систематичність і прибутковість.** Суд звертає увагу, що одиничні випадки продажу товару за невелику суму не мають ознак підприємництва. Підприємницька діяльність має бути **регулярною (не менше трьох разів на рік)** і здійснюватись з метою прибутку. Якщо продажі епізодичні (наприклад, один раз продано зайву речовину або залишок виробу), це не є провадженням бізнесу.

- **Доведення факту діяльності.** Обвинувачення повинно надати **необхідні та допустимі докази** всіх складових правопорушення (ст. 251, 280 КУпАП). Наприклад, прямих доказів наявності систематичних продажів, зберігання товарів для перепродажу чи отримання доходу має бути достатньо. Якщо матеріали справи складаються тільки з протоколу і поодиноких квитанцій без розкриття обставин, цього часто буває недостатньо.
- **Роль сумнівів і процедурних порушень.** Адміністративна відповідальність повинна встановлюватися на підставі належних доказів. Будь-які сумніви щодо доведення складу правопорушення трактується на користь особи (Конституція України, ст. 62, ст. 9 КУпАП). Також суди зважають на недоліки процесу першої інстанції (наприклад, неподання важливих доказів чи відсутність допитів свідків).

Висновки для захисту. У подібних справах зацікавленим особам варто зосередитися на доведенні відсутності систематичності й комерційної мети продажів. Слід надавати суду контраргументи та докази на користь “громадянського” чи “побутового” характеру діяльності (наприклад, продаж особистих речей, однакове походження ідентичних товарів тощо). Вимагати доказів регулярності торгівлі та опонувати кожному доказу про «системність». При відсутності таких доказів суди у наведених прикладах відмовлялися визнати продаж підприємницькою діяльністю.

Зважте, щодо подібних справ рішення про притягнення до адміністративної відповідальності виносить саме суд. І санкція, навіть вперше, може передбачати, зокрема, конфіскацію

отриманих коштів. Так, конфіскація коштів відбулась в справах № 346/3526/24, № 629/2600/25, № 712/5248/25.

Наша команда адвокатів неодноразово успішно захищала клієнтів за подібних обставин. То ж за потреби – звертайтеся!

Клієнти Компанії Вікторія завжди можуть розраховувати на ефективне представництво та захист своїх інтересів

Форма швидкого зв'язку :

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Відправити

Компанія Вікторія